

Henry Ford

Každý, kdo se přestane učit, je starý, ať je mu 20 nebo 80.

Každý, kdo se stále učí, zůstává mladý. A je nejlepší v životě zůstat mladý.

Vážené posluchačky,
vážení posluchači,

rok se s rokem sešel a opět jsme se setkali u zápisů a budeme se setkávat při přednáškách a klubových akcích. Studentů – seniorů je stále víc, protože staří zůstávají a noví přibývají a nabídka kurzů je také stále dostatečně pestrá. Klub se také snaží nabídnout zajímavé akce venku i pod střechou. Letošní horké léto si připomeneme výletem do vodního parku s termální vodou na Slovensku, což je přece jen pro nás dost daleko, ale nabídka vycházek po pražských venkovských kostelech jistě potěší některé naše posluchače a na pátečních přednáškách si mohou sdělovat jaká zajímavá místa navštívili a co se dozvěděli nového. I výstava na Pražském hradě k 100. výročí republiky bude lákadlem pro mnohé. K chladnému podzimu se hodí teplý bezinkový čaj a začíst se do napínavé knihy.

Přeji všem posluchačům, aby měli stále radost z učení a získávání nových poznatků

Vaše

Anna Trnava &

Obsah

<i>& Aktuality z naší U3V.....</i>	2
<i>& Celoživotní vzdělávání dospělých - dobrovolnický projekt aGAIN.....</i>	3
<i>& Příspěvky našich posluchačů.....</i>	5
<i>& Zajímavosti.....</i>	12
<i>& Zábavný koutek.....</i>	15

& Aktuality z naší U3V

Jako každý rok, i letos v červnu zakončili naši úspěšní posluchači studium Univerzity třetího věku na FF UK v akademickém rok 2017/2018 ve velké aule Karolína, kde jim byla předána, za účasti předních akademických pracovníků Univerzity Karlovy a Filozofické fakulty, Osvědčení o absolvování studia. Akce má vždy slavnostní charakter s mimořádně krásnou atmosférou a velmi milá je i účast rodinných příslušníků našich absolventů.

V září pak proběhly zápisy do nového akademického roku 2018/2019. Vzhledem k tomu, že v hlavní budově Filozofické fakulty pořád probíhají poměrně rozsáhlé rekonstrukční práce, uskutečnily se zápisy v aule a ve výrazně menším počtu termínů, které bychom potřebovali. Není jednoduché zvládnout takto rozsáhlou administrativu pro tolik zájemců. Ale podařilo se. O to více bych chtěla poděkovat všem za toleranci, pochopení, vstřícnost a milé chování. V letošním roce podalo přihlášku ke studiu 4 754 seniorů, skutečně se zapsalo 4 661 a 93 zájemců se bez omluvy k zápisu nedostavilo. O to více mrzí, že nám ani nepodalí zprávu o zrušení studia, neboť těch, kteří se, bohužel, nedostali ani do jednoho kurzu, bylo více než dost a takto byla místa zbytečně blokována.

Přednášky v zimním semestru 2018/2019 budou zahájeny v pátek 5. 10. 2018. Vzhledem k nedokončené rekonstrukci tělocvičny v Opletalově ulici se posouvá termín zahájení cvičení účastníků kurzu „Kondiční cvičení pro seniory – teorie a praxe“ na 17. 10. 2018. Výuka v letním semestru začíná 22. 2. 2019 a končí 26. 4. 2019.

Veškeré informace o studiu U3V, vč. dalších doporučení a materiálů, najdete na našich webových stránkách: www.cdv.ff.cuni.cz – záložka Univerzita třetího věku - sekce Informace pro posluchače a Informace pro zájemce. Prosím, sledujte je průběžně a pečlivě. Zejména věnujte pozornost rozvrhu výuky a způsobu zakončení studia (závěrečná písemná práce příp. test). Testy se píší na poslední přednášce kurzu, pro odevzdání práce také platí nejpozději poslední den konání přednášky. Při odevzdávání práce si s sebou vezměte index.

Závěrem bych chtěla poděkovat všem našim posluchačům za zájem o naše kurzy, za poctivou docházku a milé pochvaly, kterých se nám dostává. Velmi si toho vážím.

*Ing. Ilona Kellerová
vedoucí*

& Celoživotní vzdělávání dospělých - dobrovolnický projekt aGAIN

Vláčikom za relaxom v termálnej vode

Tohoročný krásny, teplý september bol priam stvorený aj na relaxačné jednodňové výlety. Pri ich výbere zohrala svoju úlohu aj ponuka zliav pre seniorov. Z množstva tohoročných jesenných tipov nakoniec vyhralo „Celodenné kúpanie v termálnej vode vo Vodnom parku Bešeňová“.

Celá organizácia týchto jednodňových kúpacích výletov zostala na mojej „hlave“. Voľba termínov podľa dlhodobej predpovede počasia pomocou internetu nebola žiadna veda. Hľadanie som zamerala len dni so slnečným počasím, pretože väčšina z nás seniorov, si chcela „užiť“ aj kúpanie v bazénoch pod holým nebom. Nakoniec voľba padla na dva termíny : 11.septembra a 19. septembra. Pre vstup do Vodného parku Bešeňová s uplatnením výhodnej skupinovej zľavy, ktorá platí pre všetkých členov Jednoty dôchodcov Slovenska zo Žilinského kraja, bolo potrebné splniť ešte jednu podmienku - vytvoriť skupinu s 5 viac účastníkmi.

A tak nasledovalo zopár vzájomných telefonátov, SMS správ, či e – mailov a v priebehu 2 – 3 dní už bola „partia“ na oba kúpacie výlety na „papieri“.

Ráno v deň výletu sme sa stretli na železničnej stanici, zakúpili si cestovný lístok na osobný vlak. Poväčšine to boli „bezplatné –s nulovou cenou“ a výlet začal. Cesta vlakom bola príjemná. Veru nám aj rýchlo ubehla. Vystúpili sme na stanici Liptovská Teplá. Odtiaľ do Vodného parku Bešeňová nás ešte čakala 3 km dlhá cesta. Nadväzujúce vhodné autobusové spojenie od tohto vlaku však nebolo po ruke.

A tak sme sa na chvíľu zastavili pár metrov od železničnej stanice v miestnej pizzerii s dobrým pivom a tam sme sa rozhodovali, ktorí z účastníkov pôjdu miestnym taxikom a ktorí idú peši. Nakoľko v našej skupine neboli účastníci s väčšími zdravotnými problémami, po malom pive sme sa všetci vybrali peši. Aj táto cesta nám ubehla veľmi rýchlo a za 40 min už sme prešli vstupnou bránou do vodného parku. Naše „čľapkanie“ v termálnej vode mohlo začať. V ponuke bolo niekoľko termálnych vonkajších i vnútorných bazénov s hnedou vodou i čírou vodou.

V prvý kúpací deň hneď od vstupu do vodného parku sa obloha celé doobedie na nás „mračila“, dokonca aj sprchlo. To nám , ale vôbec nepokazilo náladu. Využili sme kúpanie vo vnútorných bazénoch a vozenie sa na vlnách v bazéne s vlnobitím. Bolo to pre nás niečo nové a „adrenalinové“. Poobede sa mraky na oblohe objavili už len sem – tam, vykuklo slniečko a kúpanie vo vonkajších bazénoch sme si vychutnali do sýtosti, ani sa nám domov nechcelo.

O týždeň v druhý kúpací deň už bolo krásne slnečné počasie od samého rána. Skoro celý čas sme sa kúpali prevažne vo vonkajších bazénoch striedavo v teplejšej a v studenšej termálnej vode.

Bol to „fajn veget“ na slniečku. Poniektoré z nás sa počas relaxu v bazénoch schuti porozprávali aj s úplne neznámymi ľuďmi z Brna, Plzne a Ostravy...

Domov sme odchádzali z oboch kúpacích výletov spokojné a naše „nožičky“ nás priam samé niesli a mali sme pocit, že všetky boľavé kolená a kĺby ostali za bránami vodného parku. Nakoniec sme objavili autobusové spojenie z Bešeňovej na železničnú stanicu Liptovská Teplá. Tam po pár minútach sme nasadli do osobného vlaku a domov sme prišli skoro ešte za „vidna“.

A čo na záver dodať? Tip na septembrové kúpacie výlety bol vynikajúci nápad. Bolo to kúpanie bez tlačnice na kúpaliskách, dobrá partia, nálada ešte lepšia, cesta vlakom na výbornú a príjemnú pešia prechádzku na zdravom liptovskom vzduchu. A čo viac si k spokojnosti možno želať?..Určite si to ešte zopakujeme...hoci aj pri nižších vonkajších teplotách...o tom zase niekedy inokedy...

Ing. Anna Frličková

Študentka U3V pri ŽU v Žiline

Účastníčka projektu GAIN - Gruntvig

Ing. Anna Frlíčková
Študentka U3V pri ŽU v Žiline
Účastníčka projektu GAIN - Gruntvig

&

& Příspěvky našich posluchačů

VELKÁ PRAHA A JEJÍ VENKOVSKÉ KOSTELY – 1. DÍL

Od vzniku osídlení na březích Vltavy se toto sídlo neustále rozšiřovalo. Ve středověku už to bylo podle dnešních názvů Staré a Nové Město, Malá Strana a Hradčany. Všechna tato místa všichni více či méně známe a obdivujeme jejich krásné stavby ulice a uličky. Ale Praha rostla dál a přivlastňovala si okolní obce i s jejich sakrálními stavbami, zámky, parky, usedlostmi a statky, které si nezadaly s krásnou architekturou starého centra.

Dnes bych vás ráda seznámila s některými vybranými stavbami sakrálními a jejich okolím na okrajích Prahy. Protože je jich hodně, rozdělila jsem si povídání na dvě části – dnes budu mluvit o východní polovině Prahy, to je od Komořan do Dolních Chaběr, což je Praha 4, 8, 9 a 10. Příště to bude polovina západní – od Zbraslavi k Suchdolu, to je Praha 5, 6 a 7. Mluvím o polovině, protože Vltava opravdu Prahu dělí od jihu k severu na dvě poloviny. Toto téma vynechává Prahu 1, 2 a 3, které jsou centrem Prahy a s nimi jsme všichni více méně seznámeni na procházkách Prahou (jde o Staré a Nové město, Malou Stranu, Hradčany, Střešovice, Dejvice, Bubeneč, Žižkov a Vinohrady).

Hned na začátku se nebudu držet tématu kostela, protože nejjihnější část Prahy na pravém břehu Vltavy je **Točná**, která nám nabízí sice mnoho zajímavého, ale kostel to není. Za to je tu část nejstaršího osídlení okolí Prahy a to Keltské Hradiště – Šance (součást keltského osídlení známé pod názvem **Závist**), které lze projít krásnou naučnou stezkou s 11 zastaveními a je tu rovněž sportovní letiště.

Budeme-li se držet Vltavy, zastavíme se až v Podolí, kde je malý, ale krásný kostel sv. Michala se zvonící pod Vyšehradem. Původně pozdně románská kaple, upravená v 19. století, v interiéru je pozoruhodný barokní kříž s postavou žehnajícího Krista. Zvonice je dřevěná ze 17. století se zvonem od neznámého zvonáře, ke kterému přibyl v roce 1993 dva nové.

Opustíme Vltavu a dáme se podél východní hranice Prahy, cesta však nebude zcela přímočará, ale rozhodně velmi zajímavá.

Začneme **Kunraticemi**, které toho nabízejí velmi mnoho. Výraznou dominantou je **kostel sv. Jakuba Většího** (viz foto). Podle první zmínky o zdejší lokalitě tu byla 1357 fara a kostel, pravděpodobně i hřbitov a škola. Čtvercové kněžiště bylo vyzdobeno gotickými nástěnnými malbami, zbytky jsou dochovány v sakristii dodnes. V roce 1407 odkoupil Václav IV. Kunratice od rodu Bohuslavců (staroměstský bohatý rod) a postavil si v blízkém lese Nový hrádek. 1730-56 byl kostel zbarokizován, asi Tomášem Haffeneckerem. V blízkosti kostela byla původně tvrz, dnes je zde barokní zámek. Celý areál zámku včetně hospodářského dvora, parku a bažantnice byl prohlášen roku 1964 za **nemovitou kulturní památku**. Celý areál byl roku 2004 zpřístupněn veřejnosti, je přirozeným centrem společenského života a sídlem několika firem. Jedině zámek, který ve vlastnictví Národního muzea stále dál chátrá.

Dalším zastavením bude **Uhřetěves** se svým **kostelem Věch svatých**. Původně zde stál malý kostelík, který byl přestavěn v barokním stylu v letech 1740-1743 podle projektu říčanského stavitele Tomáše Budíla, od roku 1958 je kulturní památkou. V Uhřetěvesi žila i významná židovská komunita, o čemž svědčí pozdně klasicistní synagoga z roku 1848, která byla v roce 1995 vrácena židovské obci (dnes

využívaná pro obchodní účely) a židovský hřbitov. Nabízí se i naučná stezka a krásné novodobé a moderní náměstí. Naučná stezka Uhříněves – Dubeč.

Cca 3 km severo-východně jsou **Kralovice** – tam je dochovaná tvrz v renesančním hospodářském dvoře, ale objekt není přístupný, když jsem tam byla naposledy, byl okupován nepřizpůsobivou komunitou.

Daleko lépe jsou na tom **Petrovice**, kde je gotický kostel **sv. Jakuba Většího** ze 14. století, upravován v baroku a v 19. století prošel regotizací. V interiéru jsou zachovány zbytky gotických nástěnných fresek a barokní malby. Kostel je obehnan hřbitovní zdí, hřbitov byl zrušen 1907. Kostel souvisí bezprostředně s areálem zámku, který je ovšem po restituci ve velmi žalostném stavu a vyhlídky na zlepšení jsou zatím mizivé. Jak zámek, tak kostel jsou chráněnou kulturní památkou.

Do severní části východní Prahy se z Petrovic vydáme přes starou **Hostivař**, kde se nachází **kostel Stětí sv. Jana Křtitele (viz foto)**. Základ stavby je raně gotický (12. stol.) s klasicistní úpravou v 19. století. Na bývalém hřbitově je dřevěná zvonice – jedna z nejstarších u nás. Hřbitov byl zrušen Josefem II., nový hřbitov je umístěn cca 200 m na jih od kostela. Na tomto hřbitově jsou pohřbeny významné osobnosti i zajímavé náhrobky – od Jože Plečnika náhrobek Antonína Švehly (ministr zemědělství první vlády ČSR), a druhý od Františka Bílka (hned v sousedství – se sochou obětování Panny Marie) pro katolického básníka F. X. Dvořáka. Další zajímavostí je zde hrob F. X. Šaldy – literárního kritika z přelomu 19. a 20. století.

Hostivař je vůbec zajímavá nejen kostelem a hřbitovem, ale celou svojí historií, která je velmi dávná (je tu i staré hradiště ze starší doby železné, nový lesopark okolo přehrady na Botiči, ale i stopy průmyslového 20. století).

Z Hostivaře se vydáme do Počernic a mineme Koloděje se zámkem od Martinelliho - je soukromý a nepřístupný a Běchovice, které mají historii novodobou (výzkumné ústavy, každoroční běžecký závod).

V **Horních Počernicích** je **kostel sv. Ludmily** jako součást renesančního zámku, kdy celý areál byl součástí původní obce Chvaly a dodnes nesou toto jméno. Zámek je na místě gotické tvrze s kaplí. V baroku byl přestavován a dnes je kulturním centrem (výstavy a různé další kulturní a společenské akce). Od roku 1918 je majetkem státu.

Dolní Počernice mají rovněž zámek – dnes dětský domov a **kostel Nanebevzetí Panny Marie** z roku přibližně 1200 původně románský. V průběhu věků prošel areál několika úpravami, dnešní podoba kostela je novorománská s jedním gotickým portálem v sakristii a obrazy Josefa Hellicha na oltářích, barokní zámek a park, který je přístupný - má charakter anglického parku. Hostavice, sousední lokalita, má rovněž zámek, ten je ale dnes soukromou školou a má rovněž přístupný park. Zajímavostí je, že tento areál koupil Tomáš Baťa s úmyslem vybudovat tady své druhé výrobní a obytné centrum.

Následná zastávka je v **Kyjích**, kde je můj nejoblíbenější venkovský **kostel sv. Bartoloměje (viz foto)**. V základu to je románský pevnostní kostel, který měl sloužit jako ochrana obyvatel v případě válečného ohrožení. Kdysi tu asi bývala kamenná tvrz s kaplí – poslední před Prahou. Založený byl biskupem Janem II. z Dražan. Interiér kostela je převážně barokní, ale má zachované původní gotické

nástěnné fresky a velmi zajímavé jsou některé náhrobky v okolním hřbitově – např. rokokový kamenný kříž.

Následuje **Hloubětín**, kde je **kostel sv. Jiří**, Zámek a geologická památka. Kostel je z r. 1207 a původně patřil do majetku řádu německých rytířů a patřila k tomu i tvrz s dvorem. Dnešní kostel pochází ze 14. století, je to jednodílná stavba s hranolovou věží, kostel obklopuje dnes zrušený hřbitov s hroby velmistrů, nejcennější je empírový náhrobek Anděla blažené smrti. Zámek je majetkem židovské obce a je v něm centrum gynekologické péče. Pod zámkem je malý park, kde je zajímavá přírodní památka – tektonický zlom, který je možné sledovat v délce 60 km od Berouna až po Kyje.

Nejsevernější část východní poloviny Praha zahrnuje ještě Vinoř, Kbely, Letňany, Prosek, Kobylisy, Čimice, Bohnice a Troju.

Krátce se zmíním jen o některých místech, která jsou významná především k našemu tématu kostelů.

Vinoř – zámek, kostel Povýšení svatého kříže a řadu kapliček, které značily poutní cestu do Staré Boleslavi. Nejznámější je zámek, který je součástí městského muzea a známe ho pod jménem Ctěnice se stálou expozicí, s parkem a dalšími budovami i restaurací. Prohlídka areálu je zdarma, zámecké expozice jsou ale zpoplatněny.

Kbely a Letňany jsou spojeny spíš s novodobou historií – kbelské letiště, letňanské Aero a výstaviště, nicméně i tam najdeme několik kapliček poutní cesty do Staré Boleslavi.

Prosek je sice známým sídlištěm, ale v jeho centru se nachází jeden z nejvýznamnějších románských kostelů. Je zasvěcen sv. Václavu na paměť jeho přenesení ze Staré Boleslavi na hrad. Je to trojlodní basilika se třemi apsidami s renesančními a barokními úpravami, se zbytky románských nástěnných fresk. V interiéru je cínová křtitelnice z roku 1622, u kostela je hřbitov a zvonice ze 17. století.

V Kobylisích je významný hřbitov s památníky 20. století a kubistickým vstupem od Vlastimila Hoffmana.

Bohnice jsou známé svou psychiatrickou klinikou, nicméně mají starý kostel sv. Petra a Pavla ve tvaru řeckého kříže, který byl založen r. 1158 biskupem Danielem (při opravách v 19. století byla nalezena zakládací listina). Kromě toho můžeme vidět na starém náměstí původní statek Vraných – tyto nemovitosti najdeme na seznamu památek NPÚ.

Troja je velmi zajímavým místem na vycházku, ale s jiným tématem, než jsou sakrální památky.

Článek je dlouhý, ale stejně neobsahuje všechny informace, je to jen krátké nahlédnutí do možností vycházek:

Kobylisy

Čimice – naučná stezka

Ďáblice - hřbitov, 1912-14 podle návrhu Vlastislava Hofmana v kubistickém stylu, Čestné pohřebiště popravených a umučených v 50. letech 20. století.

Troja

- zámek
- vily
- botanická fata morgana
- zoo

Bohnice

- Kostel sv. Václava od Václava Roštlapila
- Statek Vraných
- Zámek – pozdně barokní zámeček z 18. století, psychiatrická léčebna
- Kostel sv. Petra a Pavla, v areálu zámku je románská stavba svěcená roku 1158. Nynější podoba je výsledkem klasicistní přestavby z roku 1805. Půdorys je ve tvaru řeckého kříže. V interiéru oltářní obraz od Josefa Berglera z roku 1807 a křtitelnice z roku 1735, dílo pražského cínaře Funda.

Ing. Eva Zbořilová

Zdroje:

1. Eduard Škoda: Pražské svatyně, Praha, Libri 2002, ISBN 80-7277-098-5
2. Ottův slovní naučný vydání Praha – Argo v letech 1993-99
3. Obrázky – vlastní archiv

PODZIM

Jdu tichým ránem, zahaleným šedou mlhou, šlapu v zažloutlém listí, vonícím vlhkou zeminou a dýchám syrový vzduch, který mi osvěžuje mozek. Vnímám to ticho, jenž se rozprostřelo nad přírodou i nad lidmi. Kam se poděl ten jasný zvuk léta, zurčení potoků, říček a řek, obtěžkaných osmahlími naháči? Zmizelo to všechno jako mávnutím kouzelného proutku. Příroda, unavená létem, odpočívá. To pomalé každoroční usínání mi zalézá pod kůži a probouzí ve mně život. Copak ti druzí nežijí? Ptám se sama sebe a hledám v očích lidí spěchajících ulicemi trošku toho podzimního zázraku, ale nikdo mě nevnímá. Lidé se ženou kolem, nevěšmaví k druhým i sami k sobě. Dál hledám v tom davu záblesk naděje, jiskřičku života, ale nic nenacházím. A tak bloumám ulicemi plnými lidí a připadám si jako trosečník na pustém ostrově, jako Robinson, jenomže bez Pátka. Ti mladší jsou snad příliš mladí, hluční a sebejistí. Závidím jim tu jistotu, ačkoliv nechápu, kde se v nich bere. Ti starší jsou asi příliš staří, a nebo se mi to jen zdá, když vidím ty ustarané tváře, za kterými se ukrývá těžce vykoupená moudrost, starosti a zkušenosti, ale už skoro žádná jistota, takže k závidění toho mnoho není. Snad moudrost a zkušenosti, které se ukrývají za vrásčitými čely, ale podzim života přece není jeho konec. Mladí i staří by se mělo prolínat celým lidským životem a asi tomu tak i je. Všichni známe ty unavené mladé starce, znechucené žitím bez cíle, ale známe i staré mladíky, kteří až do pozdního věku hýří kolem sebe nápady, životním elánem a optimismem i ve chvílích, kdy nebývá zrovna do smíchu. To není dar, jak by si na první pohled kde kdo myslel. To je práce člověka, který pracuje sám na sobě po celý život. A jak to vím? Mám tu čest setkávat se s těmito lidmi každý pátek na naší U3V. S lidmi, kteří ve většině případů nemohli studovat, ať už z jakýchkoli důvodů to, co chtěli, co je zajímalo a na co měli vlohly. Dnes mohou, a proto je každý pátek na fakultě plno. Dnes už nám nejde o tituly, ale o setkávání spřízněných duší, které mají stejný zájem, sejdou se na stejných přednáškách, a pak jdou třeba společně na kafe, když zrovna nespěchají na vlak nebo někam jinam. A když se to všechno povede, sejdeme se v červnu v Karolinu a jsme šťastní za ocenění naší celoroční práce. To krásné prostředí a slavnostní atmosféra mnohým z nás vžene slzy do očí, ale jsou to slzy, za které se nikdo nestydí. Nevím jak poděkovat všem těm, kteří se podílejí na tom, že můžeme i v našem věku studovat. Žádná vhodná slova mě nenapadají, ale snad to za mě řekne posluchárna 131, která je každý pátek plná lidí, vděčných za to, že tuto možnost ještě mají.

Vladana Machiánová

LAMPIONOVÝ PRŮVOD

Podzim přišel moc rychle. Ve škole jsme sbírali kaštiny, malovali barevné listí a o víkendech jsme jezdili do lesa na houby, kterých bylo všude plno. Ráda jsem je sbírala, ale nerada čistila, to vždycky zbylo na maminku a babičku. Bráškové měli každou chvíli plný košík, ale většinou byl plný hořčáků, které museli s brekem vyhodit. Doma se houby sušily, nakládaly, dělala se houbová omáčka a smaženice na všechny možné způsoby. Já jsem měla nejraději smaženici s flíčkama, jak jí dělala babička. Září přeběhlo, najednou tady byl říjen a paní učitelka nám vyprávěla o říjnové revoluci. Proč se oslavuje sedmého listopadu, jsme stále nechápali. Ale když nám paní učitelka řekla, že bude lampionový průvod, a že si budeme sami vyrábět lampiony, byli jsme nadšeni. Paní učitelka s námi měla svatou trpělivost, každému radila a pomáhala a my jsme se brzy pyšnili krásnými lampiony, připravenými na večerní průvod. Ten můj byl bílý a měl plno červených srdíček a zelených a žlutých hvězdiček. Srdíčka a hvězdičky jsem vystříhala, podlepila barevným celofánem a těšila jsem se, jak budou večer svítit. Doma jsem dostala jednu svíčku v kelímku, zápalky a ponaučení, abych nepodpálila sebe ani nikoho jiného. V šest hodin už jsem stála před školou. Hodně se ochladilo a začalo se rychle stmívat. Paní učitelky nás seřadily podle tříd, rozsvítily jsme lampiony a vyšli kolem školy Lidickou ulicí až do parku před Národní výbor. Tam starší děti přednesly nějakou zdravici a zazpívaly českou a ruskou písničku zástupcům z výboru. Sice zpívaly, jak všude kolem září rudé hvězdy, ale žádné jsem neviděla. Naše lampiony krásně svítily a jediná rudá hvězda zářila nad vchodem výboru. Když ta sláva skončila, vydali jsme se zpátky ke škole a tam jsme se rozloučili. Některé děti ale došly až na nábřeží a já s nimi. Kluci podpalovali své lampiony, dokonce zapalovali i prskavky a házeli je na holé kaštiny, které aspoň chvíli zářily jako vánoční stromečky. To byla teprve oslava. Dobře, že to neviděla naše paní učitelka. Určitě by jí bylo líto, že většina lampionů hořela jako pochodně. A když kluci začali prohánět holky a podpalovat jejich lampiony, raději jsem utekla. Obloha byla plná hvězd, které stříbrně zářily, jakoby se vůbec nic nestalo, a tak jsem popadla svůj lampion a uháněla domů.

Vladana Machiánová

VÝSTAVA NA PRAŽSKÉM HRADE

V rámci oslav 100letého výročí vzniku Československa byla v Císařské konírně Pražského hradu instalována výstava s názvem

„Tož to kupte!“ TGM a sbírka umění pro Pražský hrad

Je to poprvé, co se veřejnosti představuje sbírka umění československých a českých prezidentů, která měla kdysi symbolicky upozornit na vznik nové demokratické republiky. Společně pak postupně byla vytvořena kolekce, v níž jsou zastoupeni především čeští umělci, proto představuje neobyčejnou perspektivu pohledu zdejších dějin.

Na rok 1920 připadaly sedmdesátiny prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka a předpokládaly se velké oslavy. Vedení Prahy řešilo, jak a čím kromě tradičních manifestací k té slávě přispět. Zvítězil návrh Bedřicha Štěpánka, prvního československého velvyslance v USA, který navrhl uspořádat sbírku, jejíž výtěžek by byl dán k dispozici prezidentovi a ten by jej použil dle vlastního uvážení. Přispěvovateli se postupně stávali lidé jak z Československa, tak ze zahraničí. Částky se pohybovaly od několika desítek korun od prostých občanů až po statisíce od velkých podniků a bank. V červenci 1920 bylo na Masarykově fondu uloženo přes 40 milionů korun v hotovosti a cca 15 milionů v pozemcích. U příležitosti osmdesátých narozenin TGM se Národní shromáždění usneslo věnovat do fondu ze státních hotovostí 20 milionů.

První impulz k nákupům výtvarných děl pro Hrad dal sám prezident, který zároveň určil charakter budoucí sbírky, která neměla být vnímána jako jeho osobní, ale měla reprezentovat ideje prezidentského úřadu. Peníze byly po léta postupně rozdělovány na činnost kulturních, humanitních a sociálních institucí, zbývající částky byly výhodně uloženy, takže přinášely značné úroky, ze kterých dle rozhodnutí TGM byla následně nakupována umělecká díla. V roce 1940 došlo k přejmenování Masarykova fondu na Národní fond, z jehož prostředků se nadále prováděly nákupy až do roku 1953, kdy byla zbývající finanční částka zlikvidována měnovou reformou.

V zakládající listině Fondu se uvádí, že při veškerých nákupech uměleckých předmětů bude mít rozhodující, závěrečné slovo TGM. Nicméně každý z nastupujících prezidentů si koncepci sbírky upravil tak, aby odpovídala jeho politickému směřování. Masaryk se snažil navázat na sběratelskou tradici Habsburků, kterou upravil po vzoru obdobné sbírky ve Spojených státech amerických, instalované v Bílém domě, která se mění s příchodem každého prezidenta. TGM za klíčovou hodnotu díla považoval jeho vzdělávací roli a estetické působení. Během Masarykova mandátu byla pořizována zejména díla 19. století, což byly především krajinomalby, historické události, a to nejen českých, ale i slovanských autorů. V době hospodářské krize měly nákupy především pomoci umělci či prodávajícímu z jeho tíživé finanční situace. Pozitivní Masarykův vztah k rovnoprávnému postavení žen dokládá i zastoupení malířek a to Marie Vořechové-Vejvodové, Anny Mackové, Amálie Mánesové, ale i Charlotty Piepenhagenové. Během jeho mandátu nebyla pořizována žádná díla od soudobých avantgardních umělců 20. století.

Za dobu Masarykova rozhodování o nákupech jednotlivých děl je možno na této výstavě zhlédnout díla Maroldova, Slavíčkova, Čermákova, Mánesů, Hellichova, Kavánova a dalších umělců.

S nástupem Edvarda Beneše do prezidentské funkce došlo k proměně v tom směru, že akvizice se zaměřovaly na díla soudobého moderního umění jak českých, tak zahraničních představitelů. Jsou to obrazy Šímy, Tichého, Švabinského, Strettiho, Rabase, Svolinského, ale i Picassa.

Když se stal Emil Hácha hlavou státu, situace se z politických důvodů stávala složitější, nicméně rozšiřování prezidentské sbírky pokračovalo. Protektorátní akviziční činnost byla proto zaměřena především v nouzi finančně pomoci prověřeným výtvarným umělcům, jako byli Schikaneder, Špála, Mařák, Preisler.

Po zvolení Klementa Gottwalda došlo k několika podstatným změnám, jako bylo přejmenování fondu na Výstavní fond, v nákupech se neangažoval KG, proto byla za tím účelem jmenována komise, především však byla pořizována díla od ideově a kádrově prověřených umělců. Přesto se podařilo prosadit do umělecké sbírky Pražského hradu díla Jiráňka či Malého.

Je pochopitelné, že sbírání uměleckých děl nepatřilo mezi priority prezidentů, byl to úkol především prezidentské administrativy. Správcem fondu byl pověřen Jindřich Říha z Kanceláře prezidenta republiky, který řídil nákupy po administrativní stránce tzn. vypracovával a předkládal jednotlivé návrhy odborníků na koupi, prověřoval morální profily umělců, zajišťoval platby. Do okruhu renomovaných odborníků - poradců patřil po dlouhá léta svými rozsáhlými znalostmi uměleckého prostředí a zkušenostmi historik umění Václav Vilém Štech. Svůj podíl na rozšiřování sbírky měla i Alice Masaryková, vzhledem k jejímu vzdělání, jejím znalostem a zájmu o umění, ale i na základě jejího pověření reprezentačními povinnostmi od TGM. Byla to právě ona, která v zájmu rovnoprávnosti prosazovala a úspěšně, nákupy od žen umělkyň.

Výstava je otevřena od 12. září do 9. prosince 2018 pod záštitou prezidenta republiky p. Miloše Zemana, kterým bylo po vernisáži zrušeno vstupné až do 31. října 2018.

(zk)

"NEVÁŽNĚ O VÁŽNÉ HUDBĚ"

Vážení přátelé,

jsme patrioty operní, ale i jiné krásné hudby. Stále se vzděláváme i ve speciálních hudebních termínech. Jsou nám známé italské pojmy jako forte, fortissimo, piano, pianissimo, allegro, largo. Víme, co je "bel canto, cantare, repetice". Spojení "Da capo al fine", zpíváme "A capella". Ale podařilo se nám "objevit" několik zcela nových - dalo by se říci - zcela neotřelých hudebních názvosloví. Uvádím několik příkladů:

Při zkoušce z dějin hudby dostal student otázku "operní tvorba G. Verdiho" Po delším trapném mlčení z něj "vypadlo": "Ernani na buku"! (Nápověda jednoho ze spolužáků vtipáلكů).

Verši, který opěvoval hudební poklady, jsme říkali "DUCHNA"-

"**DUCH NÁ**roda žije v písni.

S ní se vznáší k výšinám.

Kdo té písni cestu klestí - sláva mu -

Nechť žije nám!"

Působivá je i árie MICI (ale není to italská upravená skladba z díla G. Rossiniho (?) Kočičí mňau.)

Je to árie: "**MY CI**zinou jsme bloudili" z Dvořákova Jakobína.

Jestli jsem Vám na tvářích "vykouzlila" alespoň trochu úsměvů, můžeme pokračovat příště.

Věra Voženílková

& Zajímavosti

ČERNÝ BEZ

Sambucus nigra

Popis – keř nebo stromek až 8 m vysoký, se světle šedohnědou, podélně rozpraskanou kůrou. Větve mají uvnitř velkou, bělavou dřev. Lichožpeřené listy, dvoujařmé až tříjařmé, podlouhle vejčité lístky, jsou na okraji nestejně pilovité. Drobné pětipaprscité žlutobílé květy tvoří ploché, bohaté chocholíkaté vrcholíky, které nepříjemně páchnou. Plody jsou kulovité bobule (peckovičky), až 6 mm velké a v době zralosti černé. Jejich šťáva má krvavě červenou barvu. Kvete od května do června.

Výskyt – rozšířený v Evropě a přední Asii, u nás je hojný u plotů a na pustých místech, v lesích, hájích a křovinách.

Užívaná část – květ a plod.

Sběr a úprava – Květ se sbírá za suchého počasí před úplným rozvitím. Vrcholíky se seříznou a po zavadnutí se na sítěch odrhnou. Opakovaným prosátím se odstraní nežádoucí příměsi. Suší se ve stínu, pokud možno rychle. Aby se zachovala barva, nutno drogu chránit před vlhkem. Umělá teplota při sušení nesmí být vyšší než 40°. Droga má silný pach a chutná slizovitě, nasládle a později poněkud škrablavě. Plod se sbírá v úplné zralosti. Suší se stejně jako květ. Je bez pachu, chuti nakysle svíravé.

Účinné látky a působení – květ obsahuje hlavně silici, glykosid, cholin, účinné látky blízké hormonům a tříslovinu. Zralý plod obsahuje organické kyseliny, třísloviny, anthokyanová barviva, vitamín A a C a silici. Květy působí snížení horečky a potopudně, plod mírně projímavě. Nylo prokázáno, že plody černého bezu obsahují účinný faktor, který se dobře uplatňuje při

léčbě bolestivých příznaků některých chorobných stavů.

Užití – vnitřně v nálevu (1 – 2 lžíce drogy na 1 l vody) při onemocnění z nachlazení a při horečnatých onemocněních dýchacích cest. Zevně k vyplachování úst. Šťáva plodů (čerstvých nebo sušených) slouží ke zmírnění bolesti při migréně, neuralgiích apod. Dále se užívá k tišení křečových stavů trávicího traktu a při nadýmání.

Zdroj: Naše rostliny v lékařství
Korbelář, Endris, Krejča, Avicenum, Praha 1970

OBŘÍ ČÍŠE

Letošní léto bylo vsutku, což prospělo především dobré úrodě a sladkému dozrávání ovoci jako jsou jablka, švestky, hrušky a také vinná réva, v srpnu sklizeno a tak burčák se vypil dříve. víno z Dlouhána nebo z Tlusté Berty? Že v Harrachovských sklárnách soubor šesti Nejširší je Tlustá Berta a Břicháč, za nimi tvář, Dlouhán a Štíhlá dáma na dlouhé tenké stopce. Každá číše vydává při přituknutí - podle velikosti svého obsahu – jiný tón, a ty v určitém pořadí tvoří základní motiv hymny Klubu obřích číší.

která se sklízí obvykle v září. Letos bylo už A když jsme u pití vína, pili jste už někdy nevíte, co to je? V roce 1955 vznikl obřích číší, které představují různé typy lidí. podle velikosti následují Měsíček, Dlouhá

Tento klub byl ustaven roku 1960 a sdružuje populární osobnosti československé i zahraniční umělce, filmové hvězdy, sportovce, diplomaty i státníky. Klub obřích číší krom hymny má i své filozofické heslo a dodržuje při přijímání nových členů zvláštní rituál. Zpravidla jsou přijímáni po šesti. Každý z nich dostane číši, která zhruba odpovídá jeho tělesnému typu. Jednou z podmínek členství je schopnost budoucího člena roztančit číši a nalít do ní, když je v pohybu, nějaký božský nektar. Jako má tento soubor šest číší, tak i heslo Klubu tvoří šest slabik – „stále výš a výše“. Bylo přeloženo do všech světových jazyků tak, aby i v nich mělo šest slabik, vždy jednu k jedné číši. Obří číše se na mezinárodním fóru poprvé představil na Světové výstavě v Bruselu, kde získal hned dvě zlaté medaile.

Zdroj: *Breviř o víně, Jindřich Hauff – dědicové, KMa, Praha 2001*
Foto: staženo z internetu

Četba

Alena Mornštajnová, *Hana*

V tomto románu se úspěšná česká autorka zabývá okolnostmi, které ovlivňují lidské osudy, mnohdy ale bez jejich přičinění. Zastává názor, že existuje-li něco, co prověřuje opravdovost lidského života, pak je to utrpení. A existuje-li něco, co život znehodnocuje, pak je to utrpení, které člověk působí jiným. Řeší, jenže co když je dotyčný přesto nevinný? Co když je to všechno jen shoda okolností a člověk je pouze bezmocným nástrojem osudu?

Kniha vypráví příběh malé Miry, která v roce 1954, jako devítiletá přestoupí zákaz rodičů tím, že jde jezdit na řeku na ledových krách. Pádem do řeky se prozradí její neposlušnost, která je rodiči potrestána tím, že nedostane při rodinné oslavě zákusek. Tato nevinná příhoda v dětství znamená pro ni celoživotní zvrát. Následuje tragédie, která změní na dlouhá léta dívčin osud. Nejdříve tím, že je na leta připoutána k nemluvné tetě, pak odhalením depresivní rodinné historie. Autorka řeší ve strhujícím tempu a se smyslem pro dramatickост, zda Mira propluje celým životem jako na ledové křeči, proud jejího života bude změněn.

Jedná se o příběh dle skutečných událostí.

Spisovatelka Alena Mornštajnová, narozená v roce 1963, vystudovala na Filozofické fakultě Ostravské univerzity angličtinu a češtinu. Žije ve Valašském Meziříčí, kde pracuje jako lektorka a překladatelka. Debutovala v roce 2013 románem Slepá mapa, který byl nominován v roce 2014 na Českou knihu. Její druhý román Hotýlek vyšel v roce 2015. Třetím románem je Hana, který byl vydán v roce 2017.

Víte, že ...

Prací prášek vznikl z nedostatku mýdla?

- Ve starověku se pere prádlo většinou popelem či hlínou.
- Egypťané používají popel a křemičitany ke změkčení vody. Italové zase mixují ve vodě síru a dřevné uhlí kvůli čistícím schopnostem.
- Od svého vynalezení slouží jako první prací prášky právě mýdla.
- V Německu jsou roku 1917 používány detergenty (čisticí prostředky), které zprvu slouží jako náhrada za mýdlo, jehož je po válce nedostatek.
- Ukáže se ale, že jsou syntetické detergenty pro praní prádla lepší, a tak se z nich začne vyrábět prací prášek.

Zdroj: *Epocha* 19/2018

& Zábavný koutek

Doplňte místo číslic písmena

1 S	2	3	4 I	5	6 Ř	4		
1	7	8 U	9	8	10 J	11 Í	12	11
3	12 A		8	3	4	13	2	14
15	4	7	16 Ě					

Roháček

					vzdělávací instituce
					jednostopá vozidla
					jméno dívky
					solmizační slabika
					spojka

Doplňte chybějící číslice

0 1 1 2 3 5 8 ... 21 34 ... 89

Ze slova **PAMPELIŠKA** vytvořte podstatná jména v j. č. např. Kampa, mapa, apel, lampa atd.
Ze slova **VODNÍK** vytvořte slova nebo slovní spojení.

Uzávěrka pro příští číslo je 15. 12. 2018.
Těšíme se na Vaše příspěvky – redakce Klubu posluchačů a absolventů U3V FFUK
Příspěvky zasílejte na e-mail: ff-blogklub@seznam.cz
Příští číslo, pokud pošlete příspěvky, vyjde v prosinci – předem děkujeme za spolupráci.

Praha 6. října 2018